

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-darna till fäste för takkäggar? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.

nej.

17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?

På läkt

18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?

Ja

19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?

Ja, om jag kan.

20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?

Har ej varit täckare med halva.

21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

Byggnästare.

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

93. 120/117 d

Acc. nr M. 10890:63.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Skåne*Härad: *Södra Åsbo Krs*Socken: *Åsbo*Uppteckningsår: *1947*

Uppgifterna lämnade av

Namn: *Bror Åberg*Adress: *Humlarp Åstorp*Födelseår och födelseort: *1881 Årsås*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. Halmtak för 50 år sedan bands taken med vedjor på käppar, sedan bejpte vi att binda med galvaniserad ståltråd inga käppar
3. Hållid bundna på lekter, förritiden alltid slagtröskad halm senare tiden med ångtröskhalm, som (krammas) repas
4. ~~Äro~~ 90 procent
- a. 20 " Om dessa uppgifterna äro
- b. 40 " riktiga, vill jag ente
- c. 50 " bestämt säga
- d. 90 "

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

nej b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka? *nej*

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

M 10890:64.

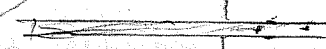
Fortlöpande band galvaniserad ståltråd som nysstas på en skotta som var af trä eller järn skottan stäcks in, under lekter, ut ovan om lekter en 20 cm lång stång

Skotta Braka kniva resp täckesås till åtgäp på

Skottar Cirka 35 cm långa 3 1/2 breda

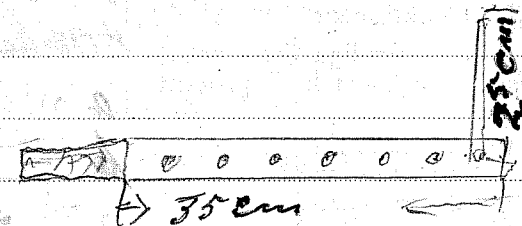
Braka Cirka 50 cm lång 8 cm bred

→ Krok stöps i taket

Brakan pressas hårt till taket med ena handen, något snett över haknen, låter kniven skära längt brakan Bragan användas till att slå taket slätt Taksvägg

Plasträpa

11. Använder Ni vid täckningen
vantar, knäputor eller särskild
fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?
När och hur skördas den och
hur förvaras den? *okänt*

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

M. 10890:65.

Ingå vantar men bindarmar hål till fingrarna
som bands ovan armbogen, mest träffar

Halmen drogs igenom en repa med 25 cm
länga pinnar som satt fast i en stolpe på logan
sedan stöttes den väl så att alla rötterna kom ner
sedan bands den i bävar, här med 2 halmband
Mest utan på det gamla taket

Ja
Läges dubbel så tjockt packas mycket hårt
sedan skäres det med en krogig eller rak kniv
Inga nya hus täckes med halv här i orten
Med lös halv ryggsträ som håller hallmen
Sticks halv i så det kommer under det gamla
med toppen bindes och skäres

En täckare en packar upp med halv och nöstar
på skottan stältråd, en får ^(vara) innanför och
sticka tillbaka skottan

M.10890:66.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkämparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

Har sett det men kommer inte på var
det var

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

På läkt, ravel innan min tid

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

Ja

Jag får be om ursäkt för papperet blev stryktillat
och slarvigt skrivet

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

Även. Skövleborgs Höga Starby Björneålia

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

Byggnadssnickare

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

89.

119/119c

Acc. n:r M. 10890:67.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Skåne

Härad:

Södra Åsbo Kro

Socken:

Kvidinge

Uppteckningsår:

1947

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Albert Emanuelsson

Adress:

Tommas Kvidinge

Födelseår och födelseort:

1877 Kvidinge

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

- 1) Ja, fast numera endast på enstaka äldre byggnader.
- 2) Alla halmtak ligger på orten nu under de senaste 50 åren varit s.k. bindetak
- 3) Några tak där halmen håller kvar av pålagda träkonstruktioner har jag aldrig iakttagit på denna orten
- 4) a) högst 2% b) 5% c) på rena landsbygden 25% i samhälle, voro de redan

M.10890:68.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

för 20 är sen mycket sällsynta d) 75-80 %
5) Ja takhjäppar = reftar att lägga över på
halmen, för 40 är sedan använtes så vid jor-
ställingen som på en Adas solind bands
om, under halmen liggande tätade och öas
halmen liggande häppar.
6) På senare tid använtes alltid fort-
löpende söm
7) Tråden som är en galvaniserad mjukt
järntråd trådes upp på den s.k. skottan
den fria ändan på tråden bindes om lite
överflöet skottan stöcks genom halmen för
att circa 20 cm längre bort ätes stöcks
genom halmen osv. så långt stöcket är.
8) stöcke = täckesås rep till att höja orädda åren
skotta, brist, täckesåsen och en räpa 10) nej
9) 10) stöcke = vanlig trästöcke. Täckesåsen = ett 4x4" träd 12-14 cm.
långt i ena ändan genomborrat för en pinne att
läsa trådet med. Skottan = ett verktyg av stål
circa 400 mm långt 0 50 mm brett spikat i båda ändar

M.10890:69.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

Bräddet o kniven användes när taket skall skäras.

12. Hur beredes
a. långhalmen?

Räfsen slutligen användes till att ta bort den avskurna halmen när taket är färdigt.

b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?

11) Knäputor

13) ^{rågen} halmen elagtröskas, därefter skall den små

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

halmen bort vilket tillgås så att halmen drages

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

genom en s. k. halmtarm varvid alla korta strä

c. Hur behandlas takskägget?

faller bort det som blir kvar skärs upp o bindes

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

till härrar, b) Vassen skördas i september, bindes med

band o sättes i trasor för torrn. o är därefter omedelbart

14. a. Hur ryggas taket?

klas att lägga på teken.

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

13) Numera täckes alltid utanpå det gamla taket

b) beskåres stig för stig o skäras av efter snöre

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

d) inte numera det upp förde för cirka 15 år sen

14) Löshalm läggs över ryggisen ovanpå halmen

läggs ryggjärta b) helst rensas o ny halmt

föres in under takhalmen i hulets överskant

o sidan varefter halmen bindes.

15) 1 man = 1 till att bäsa halmen o stå på skottarna fukt. skottaren som lägger ut halmen sticker in skottet m.m. o en man på insidan som sticker ut skotten

M. 10890:70.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?
18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?
20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

16) Ja för 50-75 år sedan, det fanns ett o annat
sådant tak då jag för 25 år sedan började som
taktäckare

17) på läkt - runda slator som skivits

18) Ja för många år sedan då det ju
inte fanns något bättre material att
tacka med.

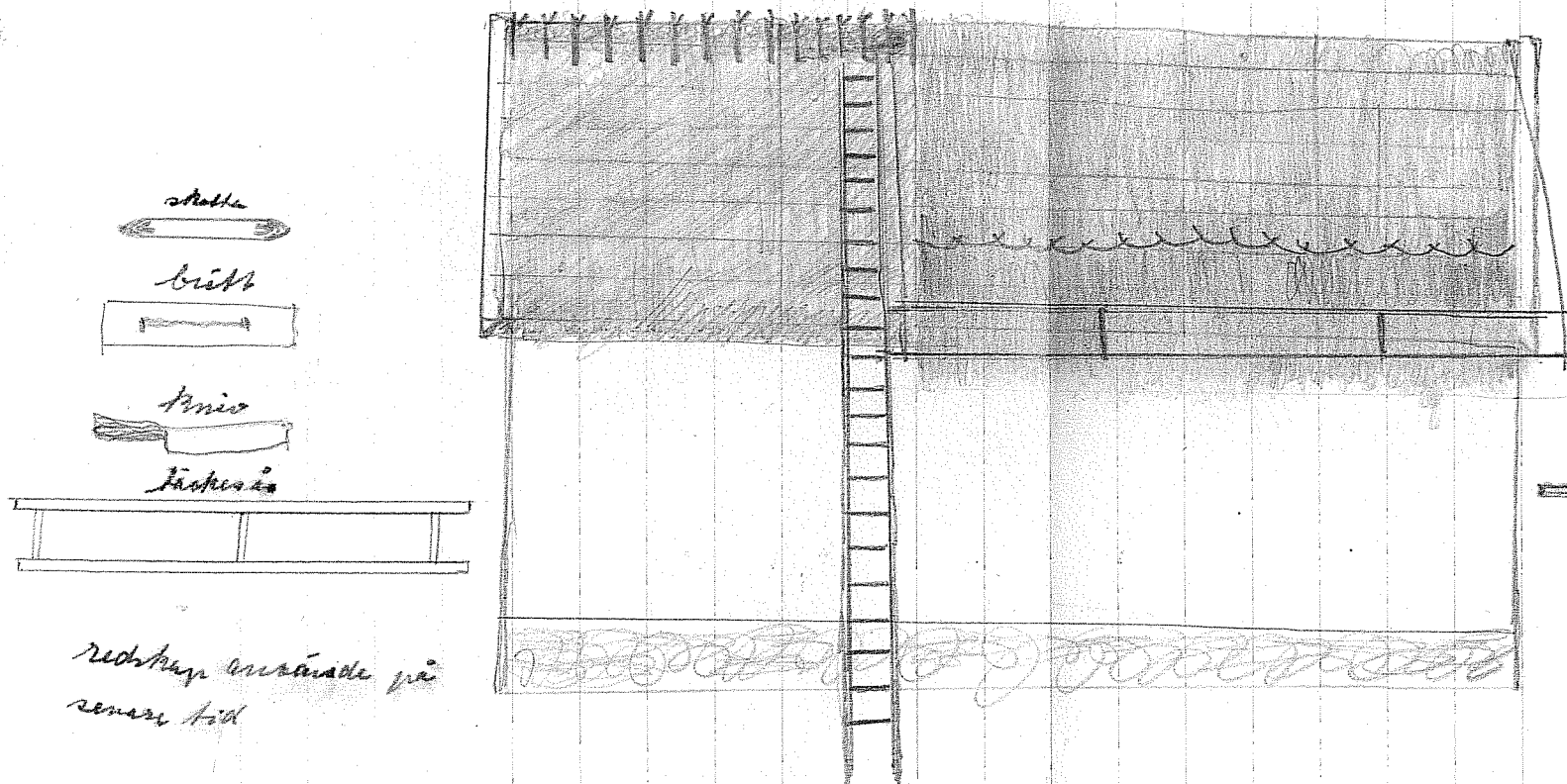
19) Ja om det är något jag kan stå till
tjänst med gör jag det med nöje.

20) sedan ungefär 25 år tillbaka har jag
varit verksam som taktäckare i Södra-Östra
Bjäre o Vorra-Årbe närades.

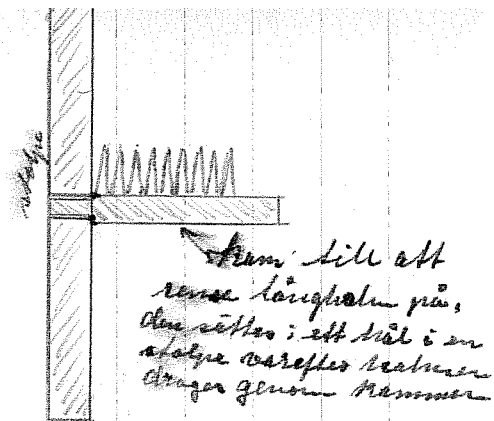
21) På senare år då det ej varit något
nämnevärdt att göra med taktäckning
har jag arbetat hos lantbrukarna på
orten.

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

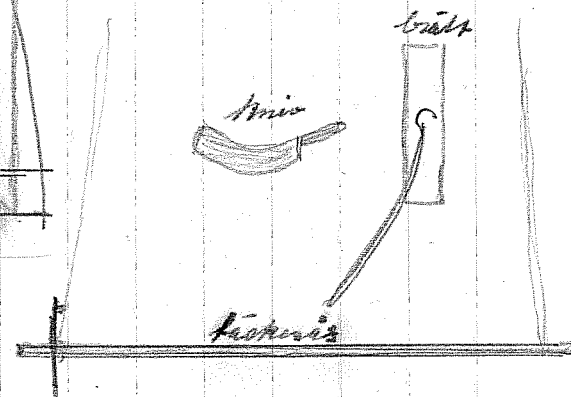
M.10890:71.

redskap använde på
senare tid

Skotte till att
rensa längdskan på,
den sättes i ett hål i en
stolpe varefter beakmen
drages genom hammaren

Den redskap är från
början på 1800

Phane
P. Johs
Kvidunge
1947

Albert Emanuelsson
Torshamn, Kvidunge
f. 1877 i "

80.

117/119

Acc. n:r M1 0890:72.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Skåne*Härad: *Södra Bo Krs*Socken: *Skensåsa*Uppteckningsår: *1947*

Uppgifterna lämnade av

Namn: *Mils Svensson*Adress: *Skensåsa, Kågeröd*Födelseår och födelseort: *1882, " "*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

- 1) Halmtak. 2) Bindes med stilkad.
 3) Finns ej sådana tak här. 4/a 10%
 b 20% c 30% d 90%
 5/a, vid nylagda tak.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

M. 10890:73.

6/ Fortlöpande söm
7/ För bands del med klappar och
fällingar. Numera är det stiltat

8/ "Skotta" till bindning. Skriv
till ekärningen.
b/ Nej.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

~~b. vassen?~~

När och hur skördas den och hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

M. 10890:74
11/ Kväputor,

12) På olika vis, dels. på elagn.
Men ingen under 40 års ålder
kan utföra det arbetet, för de
brukas ej me.

13) Mest brukligt utanpå gamla taket.
b. Ja.
c. snars, och skäres.
d. Nej.

14) a/ Låg på taket med lös
halm, och ryggsträd.
b/ Kan ej beskrivas.

15) Täckaren, och 2 uppsare.

M.10890:75.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

16/ Inke för de sista 40 åren

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

17/ Lägges för läkt.

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

18/ Ja.

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

19/ Nej.

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

20/ Sedan 1905 för skilda
orter i Skåne.

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

21/ f.d. lantbrukare, nu
korgmakare.

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

34.

107/124 ac

Acc. n:r M. 10890:76.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Skåne*Härad: *Torna Men*Socken: *Bläntarp*Uppteckningsår: *1947*

Uppgifterna lämnade av

Namn: *Olof Holmberg*Adress: *Nr 1 Bläntarp*Födelseår och födelseort: *1880 Bläntarp*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

- 1 Båda sara, men mest halmtak
- 2 För i tiden bands med vidjor
damliga med tjärad snöre, Nu järntråd
- 3 Nej
- 4
 - a 30 procent
 - b 50 =
 - c 75 = d 90 procent
- 5 Inte nu, men före

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

M. 110890:77.

- 6 fortlöpande söm
- 7 Man sticker nålen med järntråd på, under lacketen, en man inman för sticken den tillbaka över lacketen en tum tillbaka från det håll man böjer
- 8 a Takstege rep Trärstege nålar vraka och knivar
b Spännare användes att trycka till kappen när de band med vidjor
- 9 Nål av järn 45 cm lång
Traka av trä 1 m lång
Spännare av trä 70 cm
Trärstege längd 6 m
- 10 Trakan är repfäst på undersidan till att klappa upp halman för varje band som lägges Trakan bestrykes med fett på ovansidan och beströs med krossad sandsten att vassa knivarna på

11. Använder Ni vid täckningen
vantar, knäputor eller särskild
fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

009410890:78.

11 nej

12 a För flögtska di rögen och rensa
bort småhalmen med händerna,
sedan har använts maskiner till att
repa av kärnan

b Vassen hugges med lis mest på
vintern när di kan gå på isen

13 a Täckes även på bosc lächten

b ja

c Skäres snett inunder så att
ärvankanten är långst

d nej

14 a Man lägger lös halm så att
ryggisen blir spetsig och så ryggträd
med en alm mellanrum b man sticker
in styv helm ^{under} den gamla bindningen

15 3 man en sitter inne och sticker
ut nälen, en bär upp halmen och
tager träd på rölarna

M.10890:79.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-darna till fäste för takkäggar? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

16 nej men jag har sett att på gamla hus har de fäst vindskedan med 3 rätter av ek som sedan spikats i gavelspärren

17 För hundra år sen var det nog ravel och raft därför att här var ondt om spik, det fästes ihop med trädubbar och vidjor jag har endast rivit ett sådant tak

18 ja

19 jag tycker detta skulle räcka

20 jag börja 1917 i Blomtarps med hringliggande socknar

21 Fuskat lite med Murariarbete och diverse grovarbeten

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

57.

110/1216

Acc. n:r M.10890:80.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Skåne

Härad:

Torna Malm

Socken:

Lödne Lundby

Uppteckningsår:

1944

2 slugs skotta

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Arils Mikael Nilsson

Adress:

Nr 3 Lödne Lundby

Födelseår och födelseort:

1893: Lund

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvret för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. Ja
2. Som regel med galvaniserad järntråd
3. Nej
4. a: cirka 2%
b: " 15%
c: " 40%
d: kan ej lämna något svar
5. Ja för 25 år sen användes takkäppar och vidjor nästan alltid

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

6: *Stej*

7: Sedan halmen är alllagd syss den fast med garvalniserad järntråd.

8a 2 st rep: 1 st tvär steye 1 st s.ks gäringesteye: 1 st krokig skotta: 2 st saka skottor: 1 st vrage samt knivar en snor

b. när häppas användes en stor till att prussa ned halmen

9 skottorna eller nålarna är gjorda av järn som tråden visas på den krokiga nålen användes vid det nedre läkret by där är alltid ont om gluts Tragan är en plankbit med ett handtag på mitten längden är cirka 60 cm lång samt 15 cm bred

10: nålarna syss laket med. Tragan användes vid laket redskärning

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

M.10890:82.
"Stef"

12:2 Slagtröskad långhalm beredes på följande sätt: Härvarna lägges på laggolvet i en ring samt lösas upp bunden varefter slagen användes till härnan är avslagen sedan ristades upp halmen och härvarna bindes till långhalm.
b: Om vassen kan ej svar lämnas

13 a: Båda delar

b Ja

c med en snar märker varefter takskägget skall sluta sedan skäres halmen av med kniv

d: Ja

14 a: Läs halm lägges på toppen av taket varpå lägges s.k. ryggträd. b: Ystkor stickes i kålet till det ledas till.

15 Sam regel 2 man

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

16: Nej

17: Både delar

18: Ja

19: Ja

20: Södra Sandby Röring
Silvåkra Hårdberga Olarsläv
Tgeläsa Örtåfta Gårdstunga
år 1920 - 1944

21: Ja Maskinist Slaktare
Småbrukare Lackerfabrik

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

53.

110/1216

Acc. n:r M. 10890:84.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Skåne

Härad:

Torna

Socken:

G. Landby

Uppteckningsår:

1947

Örsalocken!

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Jöns Persson

Adress:

Ångslund Reringsby

Födelseår och födelseort:

1851

G. Landby

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. Halmtak

2. Ja

3. Nej

4. a. 10 %

b. 25 %

c. 50 %

d. 90 %

5. Ja på 1800-talet men på 1900-talets början användes stälträd.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

c. Fortlöpande söm.

7. Vid början på Takskägget lades mindre kärvar som bands fast vid läkten genom att en häpp lades över och bands fast med vigrar. Sedan löstes kärvarna och breddes tunnare och bands vid varje läkte.

8. a. Takstegen, Tvärstegen, krokstegen, rep, skotta (snyl) vraga, knivar, br Nij.

9. Se bifogad teckning.?

10. Takstegen användes från marken upp till takisen. Tvärstegen och krokstegen användes att ligga på knä vid bindningen av halmen. Repen användes till att binde fast Tvärstegen vid takisen. skottan användes till att ry tråden med, vraga till att knabba halmen jämnt i ändarna.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

M. 10890:86.

11. Nej

12. a. När den slugtröskades rueter löshalmen i från och stöts mot golvet för att bli jämn i rotändan.

b. —

13. a. ja.

b. ja.

c. Takskägget skäres efter ett snöre sedan knobbas det med en skypel för att bli slätt.

d. ja för, men icke numera.

14. a. Det lades lös halmen på ryggingen och sedan ryggaträd till att hålla halmen med.

b. Man stoppar in halmen med en trästicka och behandlas sedan på samma sätt som nytt.

15. När man binder det på med viggar är det två stycken, men skall man sy det på behövs det tre stycken.

M.10890:87

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrar hål i vindskejderna till fäste för takkällarna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.

16. Nej

17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?

17. Läkt.

18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?

18. Ja.

19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?

19. Jag är villig besvara fler frågor men helst muntligt.

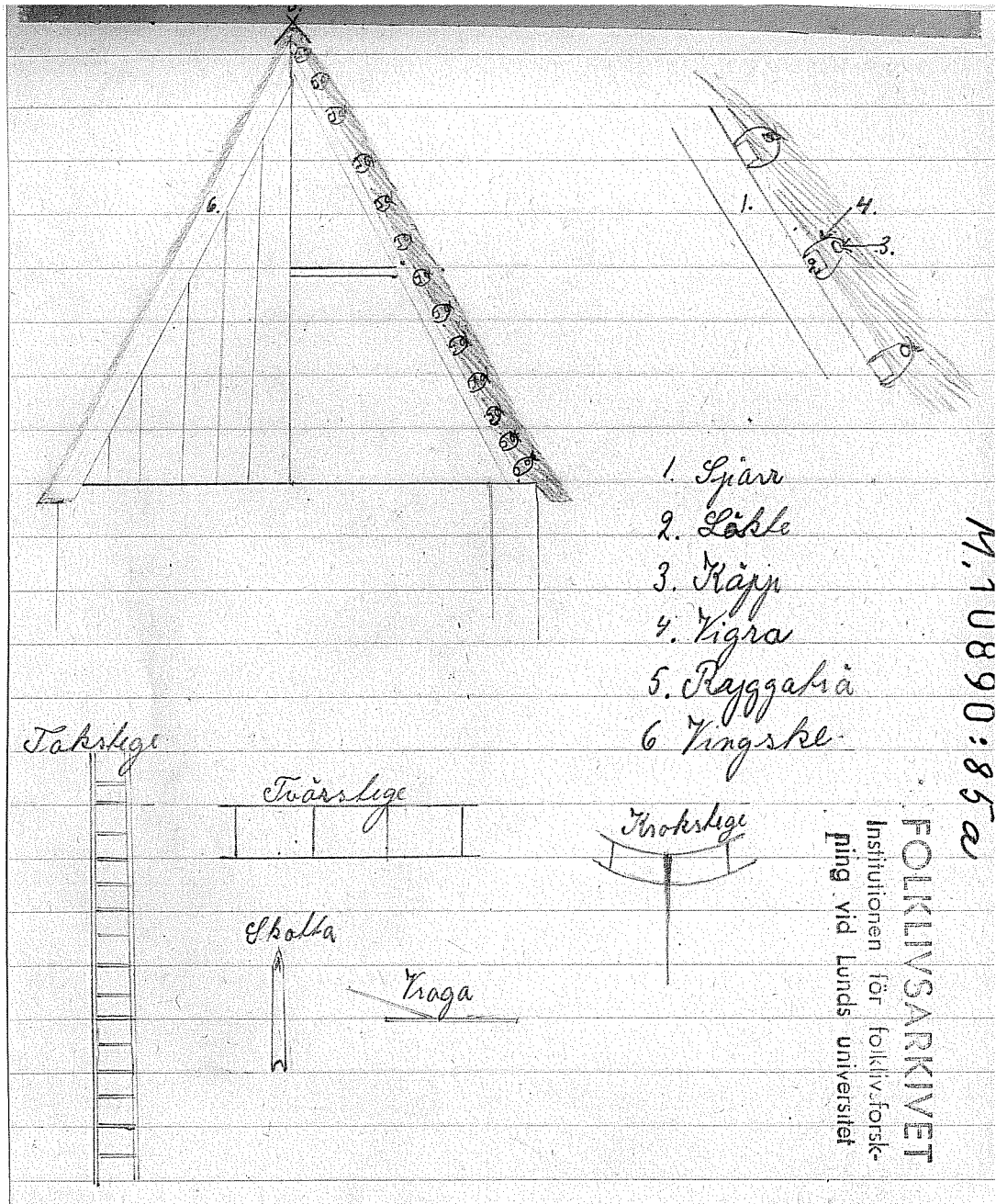
20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?

20. S. Sandby, Följinge bland annat Följinge Kungsgård.

21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

21. Lantbrukare.

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

M. 110890:85a

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet

17.

105/122 cd

Acc. n:r M.1 0890:88.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Uppgifterna lämnade av

Landskap:

Skåne

Namn:

Edt Olof Jönsson

Härad:

Kronohögs Mun

Adress:

No 3 Ollarp

Socken:

Gärdslov

Födelseår och födelseort:

Gärdslov 1874

Uppteckningsår:

1947

skbr

26

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

Svar:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

1 ja

2 ja

3 ja

4 nej

a 50

b 75

c 100

d 100

5 inte numrera

Tackstreck

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

M.10890:89.

6. nej

7. man har en så kallad nål som man sticker in under läcket, så är det en man innanför och sticker den tillbaka under läcket

8. ²läckstiska nåla kniva skärbräda

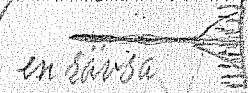
b. nej inte här vad jag vet

9. för det första har man en lång stige till att gå upp på taket, sen fäster man 2 st långa rep om sparrarna där man skall bära så har man en tvärstige där bindes man 1 rep i varje anda om tvärstegen så man kan stå utan upprät taket och den ser ut så här när man så skall bära har man 2 st nåla där är 24 tum långa som fig.

när man har bäret det stiet färdigt ställt det rivas och skäras så har man kniva av en bit som man hugger av till 10 tumes längd och sättes ett skaft på som blir bra att hålla på

10 tum lång

en sävsa

eller riva

10 alna lång

17.11.0890:90.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädning?

nej inte jag men många fäskare använder sådana
det heter att man liar upp halmen

12. Hur beredes
a. långhalmen?

12a sedan rister den så faller all kort halmen ifrån
sen stöter man den mot golvet så den blir jämn

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

b den skördas på efterhasten och ställs upp
till torkning

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

13a ibland rives det gamla taket ner på grund
av att läkten är dåliga o även underlaget

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

b ja

c. Hur behandlas takskägget?

c man parkar halmen väl så det blir tätt
d inte numera

d. Laggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

14a man ryggas med vraskalm och lägger
rygga träd på med en alms mellanrum

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

b man river ner brädet om det är något kvar
på läken sen lägges annan halmen liksom på nytt

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

15 i vanliga fall 2, alltså täckaren och tak
en som skall bära upp halmen och han skall
lägga täckträden om nälen

M.10890:91.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

16 jag har sett att man gjorde så för många
år sen men det har inte brukats på de
sista 100 åren

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

17 läkt

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

18 ja

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

19

ja med nöje

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

20 ända till i fjol

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

21 nej inte numera, jag är snart 74 år så
har jag härjat hårt i all min tid

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

11.

104/1236

1888

Acc. n:r M 0890:92.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Skåne*Härad: *Vemmenhög Mun*Socken: *Solberga*Uppteckningsår: *1947*

Uppgifterna lämnade av

Namn: *Kyrkovärden: Alfred Nilsson*Adress: *Solberga nr 11 Långebro*Födelseår och födelseort: *1888 Blentarp*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

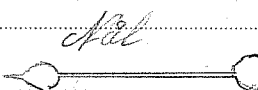
*Ja**Järntråd**Nej**Ett*

*Ja ibland men bindes så
med viggar*

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
- b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

M. 10890:93.

Bindes med galvaniserad tråd som näpstatas på en nål tråden fästas om läktet sedan förs nålen genom halmem inom läktet.

Nål tråd kniv och räfsa

Till bindning ^{med} häppar användes även en s.k. spännare

11. Använder Ni vid täckningen
vantar, knäputor eller särskild
fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

M. 10890:94.
Nej

Ja

Ja

Skäras jämt efter ett snöre

Nej

Lägger lös halm sedan ryggträ
Sticker in halmen med en över-
träpinne

Två eller tre, en tager nålen inne
på vinden och för ut den
igen till den utanför, den
 tredje bär halm upp på taket

M. 10890:95.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrar hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

Nej det har jag ej sett det har
ju nog ~~för~~ varit för i äldre tider

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

Ja på läkt

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

Ja

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

Ja

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

Lolberga

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

Kyrkovaktmästare

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

10.

104/1226

Acc. n:r M. 10890:96.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Skåne*Härad: *Wemmenhög län*Socken: *Örnarp*Uppteckningsår: *1947**bindetack? Vete*

Uppgifterna lämnade av

Namn: *J. Harald Larsson*Adress: *Grönvik Örnarp Skåne*Födelseår och födelseort: *20/5/1886 Örnarp*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetack, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1/ *Ja, båda delar.*2/ *Ja,*3/ *nej, man läter även med vete halm fast ej så hårbast.*4/ *a) 40 % b) 50 % c) 50 % d) 100 %*5/ *endast i undantagsfall.*

M. 10890:97.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

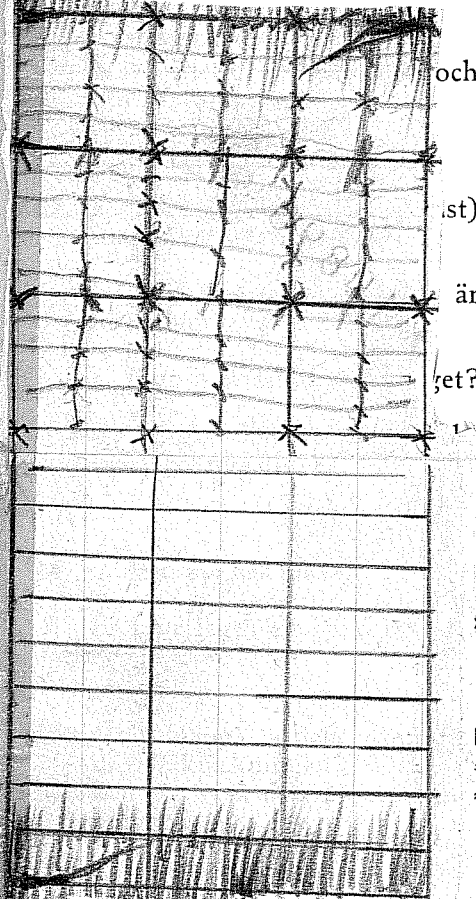
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

- 6/ Fortlöpande söm
- 7/ Först skärs längdhalms bären upp, och flätkes
Vänds och bides ut, packas sidovägen hårt, därpå
börjar bindningen, som fortlöper likadant över alla "bärn"
- 8/ a) Täcknålarna, knivar, "vrage" "Lingepryl"

b) Kämmer ej andra redskap än de jag själv
använder
- 9/ 2 grova rep. en "Lätkortie" 12 alnar lång
2 st Läcknålar, 20 tum långa, "Lemmasmidde"
av $\frac{7}{16}$ delns rundjärn, en Läckvrage ^{60cm} se beskrivn.
av etc. "Läckknivar" helst gjorda av en styck
"Lingepryl" se beskrivn. 32 tum av etc.
Stoppsticket 80 cm (32 tum) 1 st rund näl
att användas vid lagning.
- 10/ På nälen trädes "Lätkortie" som användes vid
bindningen, "vrage" häks i ena änden o. kniven
i andra när häket ska skäras ned

11. Använder Ni vid täckningen
vantar, knäputor eller särskild
fotbeklädnad?

Hur beredes
a. långhalmen?

1/ Putor på Kuana.

12/a) Långhalmen är rågens halm, den hörsas med
"plejle" på log golvet.

b) Vatten skrodes under aug. män knippas
i hävar och läggs i stack.

13/a) Ja.

b) Ja.

c) Skärs jämnt och oaktat

d) Ja, en vira vid bryggen, under stö
blev täckt med halm.

14a) först läggs halm på tränen på bygg-
ningen och sen på längden och sist "byggatä" .

b) halm stoppas upp med "stoppslika"
jämna, skärs och sluter, så det blir tätt o. slit.

15) två personer = en fästare och en
handtlangare

M.10890:99.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

16/ Har aldrig sett detta förfarings sätt i dessa
trakter

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

17/ Båge delarna har fri kommit

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

18/ Ja. äger själv ett dylikt

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

19/ Ja. försöker, (om det kommer)

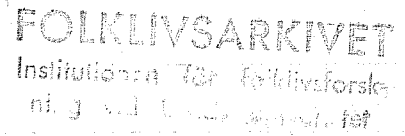
20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

20/ ^{som var täckare}
Började följa min fader vid 10 års ålder.
Täckare här i trakterna på gods och gårdar
sen 1908.

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

21/ Byggnads, på egen bostad, som jag själv byggd.

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

84.

117/203a

Acc. n:r M.10890:100.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Skåne

Härad:

Villands lra

Socken:

Tartofla

Uppteckningsår:

Stålmålspröt

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Olof Nilsson

Adress:

Grödky Bot 119 Håkanmyd.

Födelseår och födelseort:

1881 Lammestorp

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvret för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

Ja

De använder båda slaget

Jag har inte lagt på något löst utan bundit

För närvarande används inte halm eller vass
För 20 års sedan användes järntråd.

" 50 års sedan används björkvegrar

Käppar eller grov ståltråd

M. 10890:101.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

Isolerade band

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

Jag använder händerna att binda smet.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

Täckrage, fäng, ryg och härstige.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

Nej

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

11. Använder Ni vid täckningen
vantar, knäputor eller särskild
fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

Nej M 10890:102.

Den rygas och jämnhögs i roter

Den stöks och jämnes

Vassen skördas i dumter och förvaras ute

Nej

Halmen beskäres

Den stöks jämns

Ja

Det med halmen Det med cementblandning

Det får lagas

Två man

M 10890:103.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

Det har slopats för 40 års sedan men
jag har sett det i Blekinge.

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

På läkt

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

Ja

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

Nej

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

Blekinge, Skåne.

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

Jordbrukare

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

85.

117/203 a

Acc. n:r M.10890:104.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Skåne*Härad: *Villando Kro*Socken: *Trelleborg*Uppteckningsår: *1947*

Uppgifterna lämnade av

Namn: *Alfred Karlsson*Adress: *25 Präby Fläskaryd*Födelseår och födelseort: *1883 i Trelleborg*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvret för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. *ja en del vasotak*
2. *De äro bundna på läkt med stältråd*
3. *nej finns inte nu*
4. *en del arrendegårdar
var tvärligen vasstak
nästan allmänhet*
5. *ja hasselkäppar*

M. 10890:105,

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid fäkningsen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

6 använder en särskild tråd för varje bindning

7 jag lägger vasskärvar längs ett läst

och sen breder jag ut dem till lagom

hjullek och sen lägger jag en bakbäyr ovanpå

och sen binder jag tråd med en halv aln mellan

sen drives det upp till jämn yta och hålles

det har alltid använts en replad bräda

8 som kallas täckesaga

den är en halv meter lång med en

9 halv meter långt handtag att hålla i

10 till att göra bakst jämt och slät

M 10890:106.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

11 endast knäputor och vanliga skor

12. Hur beredes
a. långhalmen?

långhalmen bröskas med slaga
och stötes så den blir jämn i vassen

b. vassen?
När och hur skördas den och
hur förvaras den?

vassen skäres om höken när bladen fallit af
och bindes i härvar och förvaras i bunkar

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

13 nej mycket sällan

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

halmtaket beskäras när det är färdigt

c. Hur behandlas takskägget?

det klayras jämnt med en bräda

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

nej inte nu

14. a. Hur ryggas taket?

14 man lägger lös halm längs ryggingen och

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

sen hänger man ryggkä öfver

man sticker in vass där det blåst hål

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

15 täckaren och en som pressar vass

M.10890:107.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrar hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

16 Ja för gjorde de det allmänt
men nu är det bortlagt

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

17 på läkt

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

18 på en del gamla boningshus

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

19 Ja

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

20 Från 1931 till nu

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

21 smäbrukare

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

88.

118/202 c

Acc. n:r M. 10890:108.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Skåne

Härad:

Willans Kro

Socken:

Ivö

Uppteckningsår:

1947

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Per Persson

Adress:

Ivö nr 17

Födelseår och födelseort:

1878

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. Ja

2. Ja

3. Nej

4. 100 procent

5. Ja

88.

118/202 c

Acc. n:r M. 10890:108.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Skåne

Härad:

Willans Kro

Socken:

Ivö

Uppteckningsår:

1947

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Per Persson

Adress:

Ivö nr 17

Födelseår och födelseort:

1878

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. Ja

2. Ja

3. Nej

4. 100 procent

5. Ja

M. 10890:109.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

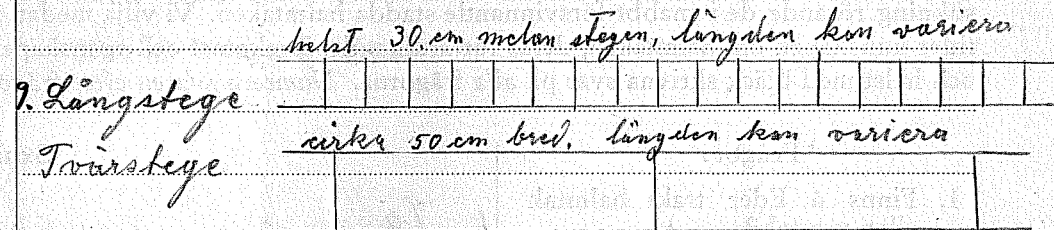
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

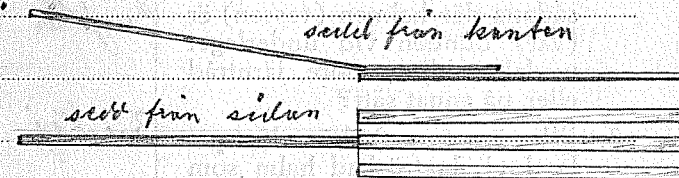
Täckvrakan användes att jämna till taket, vid beskärning användes den att trycka samman halmen när man skär

7. Halmen breddes ut så jämt som möjligt en kass behåll av hassel lägges över mitten och bindes i luktet med vija eller järntråd m. 25 cm avstånd.
8. Långstegen tvärstegen linor täckvraka spets o täckknivar

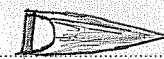

Täcklinor 2 st.

Täckvraka

Spets

omkring 30 cm. lång 13 cm bred

10. Långstegen bör vara så lång så den räcker från marken till ryggåsen linan bindes i toppen o i tvärstegen den andra linan bindes i toppen av en spars o i andra änden av tvärstegen. Spetsen användas vid täckning av vass-tak för att spara händerna

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

11. Knäputor

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och hur förvaras den?

12a. Först skördades sägen sedan togs småhalmen från stället eller sejades på hägla, senare fanns häskverk som tröskade långhalm

b. Vassen är bäst på vintern när alla bladen fallit

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

13a. Någon gång täckes utom på gamla tak

b. Ja nya halmtak

c. Takskägget beskäres om det är halm, vasssak jännas med täckvrakan

d. Inte numera här på orten

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

14a. Här på orten alltid med halm o ryggrä

b. Mindre hål lagas med att stoppa in halm eller vass o binda fast med kjeppar o viljor vid större hål måste man begynga tvärstegen

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

15. En eller två jemte en uppsattare en breder ut halmen/vassen o jännas den med vrakan, den andre brär viljor o drar åt

M. 10890: III.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindskejderna till fäste för takkäggar? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.

16 Ja på denna orten brukades det alltid för

17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?

17 Alltid på läkt

18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?

18 För 50 år sedan var det allmänt men inte numera

19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?

19 Ja om jag kan

20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?

20 På Ivo

21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

21 Lite småbruk med fruktodling
i 20 år var jag Hyskorsaktmästare

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

70.

114/201 ac

Acc. nr M. 10890:112

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Härad:

Socken:

Uppteckningsår:

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Adress:

Födelseår och födelseort:

1947 vråga + skåretr.

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

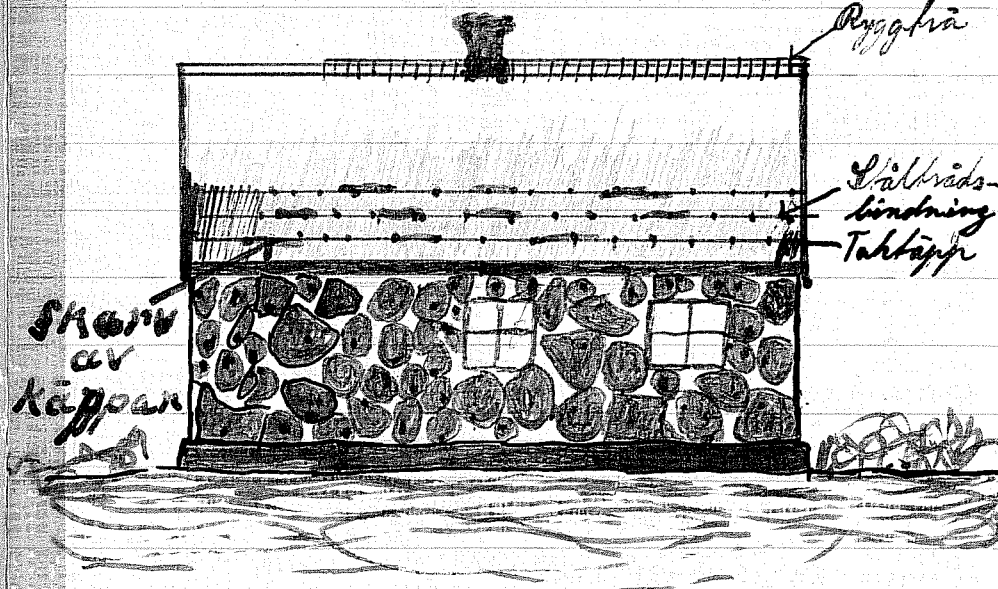
1. Ja, bådadådera finns ännu fast i ringa omfattning.
2. Det är endast s. k. bindetak som förekomma, där vassen eller halmen numera bindes medelst galvaniserad järntråd, för användas vidjor.
3. Nej.
4. a) För närvarande cirka 2%. b) 5%. c) 40% d) 100%.

M. 10890:113a 1

Täckervaga

Sida

M. 10890:113b 1

isolerade bånd används.
 n tillgär så att man lägger
 över ett lag vass, en s.k.
 sedan bindes fast vid
 med en järnbänd på cirka 40-

spess, takteniv och
 -) ckej.
 står av en 60 cm.
 är 5 cm. tjock samt
 4 refflor på under-
 sidan är fastgjort ett
 1 av ask i den andra
 liten järnbrok.
 ålen är 3 cm. tjock 15 cm.
 samt spessar mot ena
 uttag i den breda ändan
 var, är 15 cm lång 7 cm.

M.10890:114.

bred samt har ett vängf bräskäp är
hondsgnidd. Skärbrädan är 50 cm lång
3 cm tjock 10 cm bred samt har ett kon-
tag från mitten i flastriden. De flesta
sidskäp är av ask eller fruktträ.
10. Täckerraga är till att jämna
baket med, fahnålen till att trå brädan
genom baket, takkniven till att skära
ner baket med och skärbrädan till att
hålla före kniven med.

11. Knäputar användes alltid, medan vanten
endast användes då vass ifrågakommer.

12. a) Långhalmen bräskas förs med
slaga s. h. jätst, numera användes ett
litt verk som kallas halmsjopa. b) Vassen
skäres av med s. h. vasshär, bindes i
kärvar samt sättes i brövar till torra.
Den skördas i dec. och januari.

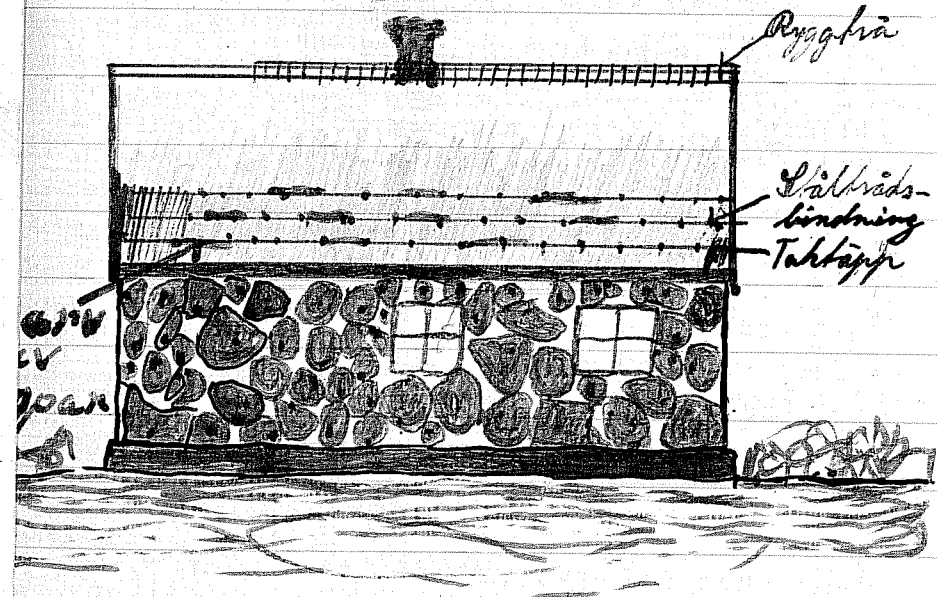
13 a) Ja. b) Endast halmtak beshäres.

0890:113a 1

Täckerraga

Sida

M.10890:113b. 1

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?
12. Hur beredes
 - a. långhalmen?
 - b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?
13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?
b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?
c. Hur behandlas takskägget?
d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?
14. a. Hur ryggas taket?
b. Hur lagas ett söndrigt tak?
15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

bred samt har ett svängt träskäftar
handsnidd. Stårebrädan är 50 cm lång
3 cm fjock 10 cm bred samt har ett hant-
tag på mitten i flastridas. De flesta
sidskäpar är av ask eller fruktträ.
10. Täckesagan är till att jämna
baket med, fahnålen till att brä bräden
genom baket, takkniven till att skära
ner baket med och stårebrädan till att
hålla före kniven med.
11. Knäputor användes alltid, medan vantar
endast användes då vass ifrågakommer.
12. a) Långhalmen träskades förs med
staga s. h. ytstak, numera användes ett
liten verk som kallas halmrepa. b) Vassen
skäres av med s. h. vasshär, bindes i vasshär?
kärvar samt sättes i brövar till torka.
Den skördas i dec. och januari.
13. a) Ja. b) Endast halmtak beskäres

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrar hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?
18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?
20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

när det är färdigt c) Takstället skärs jämt
efter en snor. d) Samman villor förkommer
det på.

14) Med vanlig löstlad råghalm som
sedan läggs ryggträ på. b) Genom att sticka
in lite löstlad halm eller vass i hålet.

15. I arbetar samtidigt, en hantlangare,
& på taket.

16. För 20 år sedan brukades detta allmänt.

17. Det läggs på läkt.

18. Ja.

19. ~~Nej~~ Nej.

20. I 25 år har jag varit fackhållare
innan Villands & Gårds härad.

21. Jag är småbrukare samt har
haft fackhållare arbetet som bisyssla.

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

82.

117/125 ab

Acc. nr M. 10890:116.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Skåne*Härad: *W. Löinge Krs*Socken: *Brännestad*Uppteckningsår: *1947 ej fullst. registrering!*

Uppgifterna lämnade av

Namn: *Elof Johansson*Adress: *Fack 11 Tormestorp*Födelseår och födelseort: *1892 Huarad*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Skbr!

Svar:

Ja halmtak finns
De äro bindetak halmen är bunden
med galvaniseradtråd vid underlaget

Nej
a. 25 procent
b. 50 procent
c. 80 procent
d. 98 procent

Nej inte nu, då bundt man med vidjor

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

M. 10890:117.

Här användes fortlöpande söm.
Det är råghalm som repats på en särskild
träska så inte stämna bryts, som läggs ut i
tunna lager och binder fast ovanpå varandra.
En stega upp på taket och en trärstega till all
vara på. Skyttlar braka, skärbräda och knivar.
När dom band ~~med~~ vedjor använde de
även en sorts spets att sticka hål i halmen.
Skyttlarna varo av bledsplåt cirka 30 cm
långa spetsiga i den ena änden med ett
hål lite från spetsen där var uthuggat
så man kunde vira tråden om skytteln.
Braken var av trä cirka 60 cm lång och
skaftet ungefär lika långt, den var räfflad
på den ena sidan så man kunde ski upp halmen
så den blev jämn, skärbrädan användes till
att trycka på halmen medan man skar
av det yttersta av halmen så det
blev jämnt och fint.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

M. 10890: 118.

Jag använder knäputor för att skydda
kotarna

Den repas på långhalmskya så där bara
går av så den halmen blir lika styv.

Den skärdas på hästen bindes i hävar
läter den torka varpa den förvaras under tak

a. Man lägger både rent nytt och täcker
utanpå det gamla. b. När det är upplagt
bruker man skära av lite av de längsta
yttersta stråna för att vattnet lättare
skall rinna av. c. Man har ett snöre som man
spinner rakel öfver och skär efter så det blir rekt
d. Inte memura.

a. Antingen med fjäng och massa samläggs
på. Eller med hallm och ryggsträ samläggs-
än
Trä man den som lägger ut halmen och se
en uppsattare som bär upp material
samt vid bindningen är inunder taket
och stöder steyteln tillbaks igen

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

Ja där som var så långt utsprängt vid
gavlarna att det inte gick att binda på grund
av underlagsbräder. "Lagården" Tormestorps
På läkt

Ja förr, men inte nu.

Om det inte är för bristande utan
jag kan få göra det vid tillfälle

Merst i W. Göringe men även i Lärds
härad har jag täckt
Ja Lantbrukare

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

90.

119/125

00801

Acc. nr M.10890:120.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Skåne

Härad:

F. Gäringe Krs

Socken:

Förja

Uppteckningsår:

92

93

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Nils Svensson

Adress:

P. lack 34 Davidstorp

Födelseår och födelseort:

1877 i Höja Gyringe

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

Ja halmtak, vasstak förekommer i regel också vid sjöar ex. Råbelövssjön.

Halmtaken bundas med vidjor på kajens sida senare tid användes nytt golv. Träs vidjor smiddes av spåda björkgrenar eller pil och bundas med b. a 1 alms mellanrum

b. a. 5%

" 10%

" 20% för 50 år sedan en 75%

Ja allvid för

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

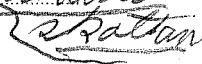
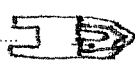
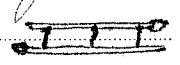
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

M. 10890:121.

Båda dera

Vid fallöjande som viras träden på en s. k. skotta eller skyttel och fick då en person vara under taket o stöka ut
Vid vidjetäckning: käskesraga, träpisa o kniv. Vid bindning med bräd som vidja fick man använda bång att draga åt med samt vid som den s. k. skattan
Käskesragan bestod av en s. a. i aln lång bräda med 3 inbyggda fäskar samt handtag liknande en skyffels.
Räpsan en vanlig av trä.
Kniven gjordes vanligen av en l. s. a. 10 tom.
Skattan gjordes av trä eller bångjärn
en tvärstege en 10 alnar lång
ragan användes när man lavat ut halmen att banka den jämn med räpsan anv.
när stiet var fullt att träpa bakytan ser sedan höll man räpsan i vänster hand o skar med den andra längs i när smett om baka med förflyttning.

11. Använder Ni vid täckningen
vantar, knäputor eller särskild
fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?
När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

M 10890: 122.

Knäputor användes

För slagfrösas halmen sedan repades
småhalmen från på en härepå eller grep
I början på 1900 talet började man
använda särskilda frösverk som både
fröska & repa halmen.

Vasstak har ej varit brukligt på denna ort
Täcka utpå har ej varit brukligt förrän
på senare tid b. Ja

c. bankas jämnt samt skäres efter linan
d. för inte nu

med småhalm som skulle var vat
halmen fadades (luggjordes) samt bars i
sträck på ryggen upp på ryggnngen
b. genom att stricka halmen likunder
takets samt bands sedan fast.

15. Tre till fyra personer: en täckare en
hantlangare.

M.10890:123.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

alldrig här på orten

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

//

//

//

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

Förutom förut beskrivna tak lika vanliga
på boningshus som ekonomibhus

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

Ja

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

I Finja m. fl. angrämande kommuner
har så sent som i höst lagat halmtak
Har förut varit lantbrukare

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

98.

121/123 d

0881

Acc. n:r M 10890:124.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Shåne

Härad:

Västra Göinge Krs

Socken:

Röke

Uppteckningsår:

1947

örsalockar - banden togs bort sen!

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Alfred Fälsön

Adress:

Box 300 Persboyn.

Födelseår och födelseort:

1875 Röke.

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvret för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. Ja. Halmtak ej vasstak.

2. Ja. 3. Nej. 4. a. 5% b. 20%

c. 50% d. 80% dessa procenttal äro räknade efter landsbygden ej byar eller större samhällen

5. Ja.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

10800 M.10890:125.

7. Till takskigget bund man först
ihop små stukor lagom stora
så man kunde lägga dem jäm-
sides längs hela takskigget.
därefter ledes raft på dessa vilke
sedan surrades fast med vidjor
vilka fastgjordes ner runt liktet.
när detta var gjort togs banden
bort på stukarna och tanghalmen
jämrades till mera roggrent.
därefter fortsattes uppåt med
nytt lager halm som bands
för vart fäkt som bands på
samma sätt med raft o vidjor.
tills man kom till ryggningen.
8a. Längstege, tvärstege, rep för
bindning av tvärstege. täckeraka,
kniv o sax.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?
12. Hur beredes
a. långhalmen?
b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?
13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?
b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?
c. Hur behandlas takskägget?
d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?
14. a. Hur ryggas taket?
b. Hur lagas ett söndrigt tak?
15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

11. 110890:126.
Knäputor. 12. Först slagtröskade
man först råghärvarna, sen skulle
dessa repar rensa för allt i härvarna
befintligt ogräs på en s.k. reya.
Numera finns ju långhalmströskor
som drives antingen med häst
vandrugg eller med motor.
b. Vass har jag aldrig träskt med.
13. a. Var det gamla taket ej för
mycket förstört kunde man
tacka utånga det gamla, men
då fick man sy detta på
med s.k. fortlöjande söm.
ej som vid nybackning binda
med raft o vidjor. b. Ja.
c. stöter först så jämt man
kan med fächerkan därefter
fingrutsas det med sav. d. Nej
14. Antingen med ett lager gjung

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?
18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?
20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

M. 10890:127.

eller på senare tid mer allmänt
med vanlig kalm vilken fast-
kålles med s. h. ryggsträ.
b. man får lägga kalm o binda
på samma sätt som vid ryg-
teckning 15. två man,
den som lägger taket o den
som bär upp materialet till
denne. 16. Nej. 17. På läkt
18 ja 19. ja är det något
jag kan stå till tjänst med
i det fallet står jag gärna
till tjänst
20. Under åren 1896-1936.
Inom Råne, Västra Torup och
Flörja socken.
21. ja. Lantbrukare.

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

91.

119/126 b

Acc. nr M. 10890:128.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Skåne

Härad:

Västra Gärings lms

Socken:

Stoby

Uppteckningsår:

1942

Uppgifterna lämnade av

Namn:

August Nordberg

Adress:

Ballingstorp

Födelseår och födelseort:

1877 Grydt

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvret för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

- 1) Halmtak finns på flera ställen
- 2) Taket är bundna med vidjor
- 3) Taket är af slagtröskad halm
- 4) a. 1. procent
b. 15
c. 25 d. 75
- 5) Ja

91.

119/126 b

Acc. nr M. 10890:128.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Skåne

Härad:

Västra Gärings lms

Socken:

Stoby

Uppteckningsår:

1948

Uppgifterna lämnade av

Namn:

August Nordberg

Adress:

Ballingslöv

Födelseår och födelseort:

1877 Grydt

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. Halmtak finns på flera ställen
2. Taket är bundna med vidjor
3. Taket är af slagtröskad halm
- 4 a. 1. procent
b. 15
c. 25
d. 75
- 5) Ja

3255

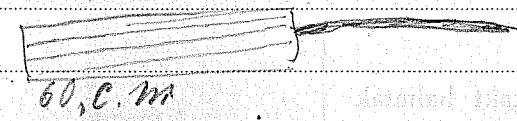
M.10890:129.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

6) nej

7) Halmen breddes jämnt ut och källp läggs öfver densamma varpå vedjarn stöckes ner i halmen under takläggen och uppriggas och bändes på källpen. Inga andra redskap utom en skarp kniv för puttsens skull.

9)

Ovanstående redskap var af trä och användes för att driva upp halmen jämnt, redskapet benämndes vraka.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

11) vid Täckning användes knäputor

12. Hur beredes
a. långhalmen?

12) Slagtröskad halmen sopades på logan med en repa uppsatt i en stolpe i logväggens sida

b. vassen?

När och hur skördas den och hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

sepa för långhalmen

B) Gamla taket rips ner

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

b) ja c lagskägget tvärklips d. nej

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

14) Läs halmen lägges på vran på denna lägges seggtrå med en kår som stickes i taklånarna för att hålla dem sammans

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

15) Två personer en af dem bär upp halmen till täckaren

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrar hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

M.10890:131.

16) Ja

17) Balken lades på läkt

18) Ja

19) Ja

20) Jag har själv täckt min
hus i 25 år

21) Landbrukare

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

94.

120/125d-126c

Acc. nr M. 10890:132.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Härad:

Socken:

Uppteckningsår:

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Adress:

Födelseår och födelseort:

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. Enstaka halmtak finns.
2. För användes vidjor, numera järntråd.
3. Sådana Tak har jag ej sett.
4. a. 10 procent. b. 15 procent. c. 50 procent. d. 90 procent på landsbygden.
5. Ja.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
- b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

M. 40890: 133
6. Isolerade band.

7. Halmen breder ut över läktet
kåppen lägges över, vidjan stickes
ner under kåppen och runt läktet
med ena handen och drages upp
över kåpp och läkte med andra
handen, så blås en knorr på vidjans
lillända, fjöckändan drages genom
och en lät åtdragning sker. Så fort-
sättes med vidja efter vidja med
omkring 30 cm. avstånd, läkte efter
läkte ända upp till Takåsen.

8. a. Vraga, kniv och strykstikka.
b. nej. 9. Vragan är en 60 cm.
lång och 10 cm. bred samt 3 cm fjöck
brädbit, vilken på längden har 4
hyvlade fördjupningar på ena sidan.
60 cm. långt skaft är påspikat.
Kniven är en 25 cm. lång bit av

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?
12. Hur beredes
 - a. långhalmen?
 - b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?
13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?
b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?
c. Hur behandlas takskägget?
d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?
14. a. Hur ryggas taket?
b. Hur lagas ett söndrigt tak?
15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

M.10890:134.

ett begagnat lieblad, vilket man avhuggit på så sätt att man kan påsätta ett träskäp på ena ändan. Strykstickan är en vanlig "strykspår" som användes att stryka egg på lier.

10. Vragan användes till att jämna upp halmen efter den lösa åtdragningen av vridan, varefter en hårdare åtdragning göres så att halmen får ett bastant fäste. Kniven användes till att putsa av taket så att halmen får en jämn yta. 11. Nej.

12. Långhalmen beredes på så sätt: Rågkärvarna tröskas på en långhalms-tröska, vilken skiljer sig från de vanliga tröskverken däri att cylindern är försedd med 15 cm. långa stift. Den som håller rågkärven får ha ett fast grepp, så att inte cylindern drar

16. Har Ni hört omtalas eller sett
att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?

M. 10890:135a.

15. När detta är gjort jämnas
täckaren upp halmen med vragan
och medhjälparen kommer efter
och binder vidjorna. 16. Nej.

17. På läkt. 18. Förr men inte
numera. 19. Om jag kan
göra någon tjänst därmed, så
är jag villig att besvara frågor
så godt jag förstår.

20. Började för 45 år sen att
lägga halm tak. I Hoor, Vankiva
och Finja.

21. Ja. Byggnadssnickare.

M. 10890:135.

halmen med sig runt. När axen äro
som de nu äro lägges halmen till

des till stora kärvar
på gamla tak och nya
öres undan. b. ja.

ännes från gavel till
hskäggs kan skäras
u. d. Nej. 14. a. Med

harkas med en yxa,
igt från båda sidor
praden o möts på
i samma sätt som

nytt tak, börjas mur-
stopparna stoppas in
gamla taket tar vid.
Den ene lägga ut
andre sätter vidjor.

Om man vill skriva på detta papper så bedes ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

Åsane
Västra Göinge Kms
Vankiva

Namn: Jaap Jonsson
Adress: Postfack 65 Finja
Födelseår och födelseort: 1877 Höör

År: 1947

Utsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning av de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande generationen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt utskrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvett för svaret bifogas.

Frågor:

1. Är Eder trakt halmtak
vanligt?

2. (Voro) dessa bindetak, d.v.s.
a. där halmen (vassen) är
bunden vid underlaget
c. vid jor, snöre, järntråd
på annat sätt?

3. (Voro) de av löst på-
ej slagtröskad halm som
s (hölls) kvar av pålagda
instruktioner?

4. Pass vanliga äro (voro)
bundna tak i procent
av?

5. Närvarande?
a. 10 år sedan?
b. 20 år sedan?
c. 50 år sedan?

6. Indas (användes) tak-
ar?

Svar:

1. Enstaka halmtak finns.

2. För användes vid jor, numera
järntråd.

3. Påslagna Tak har jag ej sett.

4. a. 10 procent. b. 15 procent.

c. 50 procent. d. 90 procent på
Landsbygden.

5. Ja.

M. 10890:135a.

är detta är gjort jämnat
en upp halmen med vragan
redhjälparen kommer efter
der vid jor. 16. Nej.

läkt. 18. För men inte
ca. 19. Om jag kan

ägon tjänst därmed, så
villig att besvara frågor
i jag förlär.

örjade för 45 år sen att
halmtak. I Höör, Vankiva
Finja.

6. Byggnadssnickare.

FOLKLIVSARKIVET

Institutet för folk-
ling vid Lunds universitet

87.

118/128 d

Acc. nr M. 10890: 136.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Härad:

Socken:

Uppteckningsår:

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Adress:

Födelseår och födelseort:

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvett för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. Skåra halmtak, ej vass.
2. ja vidjor, man kan binda hårdast med vidjor av björk.
3. Nej, i vanligt fall är halmen tröskad med långhalms tröska, men slagtröskad halm fins också.
4. a. 3% b. 12% c. 28% d. 85%
Tegel taken har vunnit över, både halm och spån.
5. ja. Käppar av hassel är bäst.

M. 10890:137.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni?

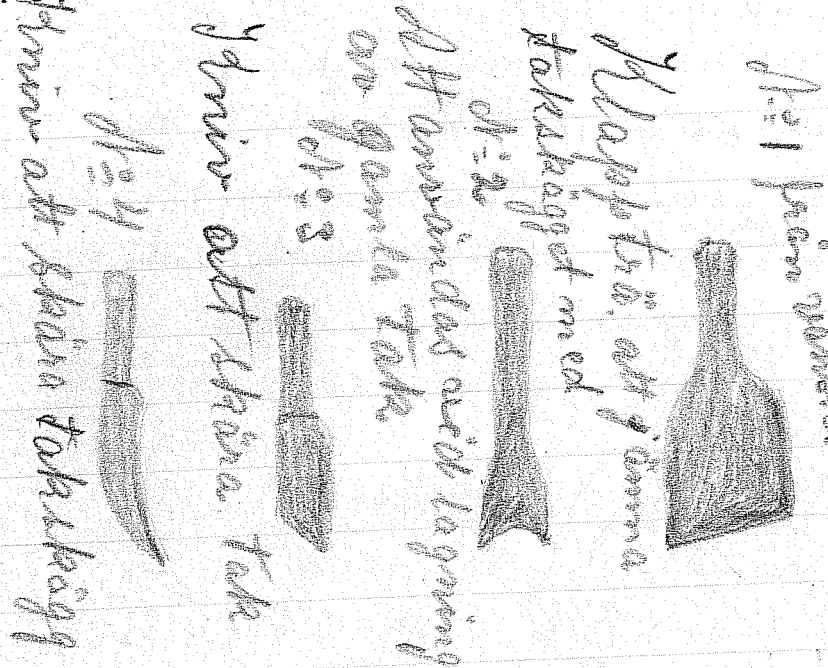
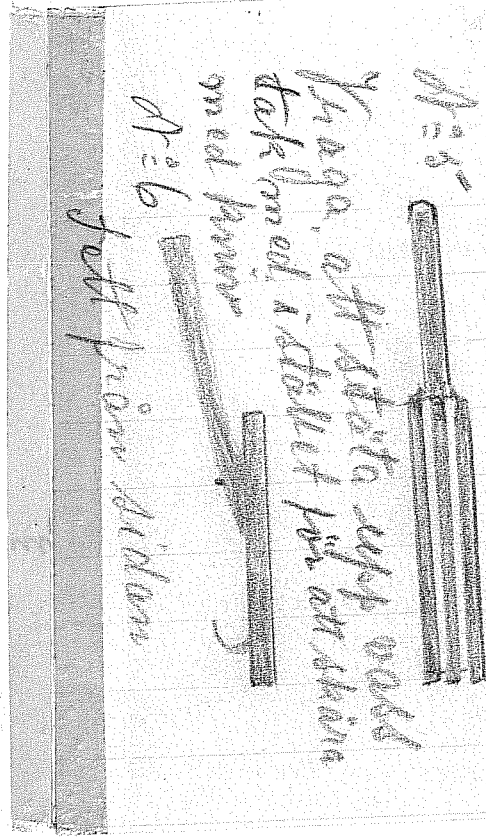
6. maj 7. Man lavar ut halmen på läkten lagom tjockt, stöter upp den med höger hand, samt lägger käppen på, sticker nedan ner i underkant på

M. 10890:137a

ner genom
slår en
ta ändan
drar åt.
trålit
• tjock
klaring
rät

eskägget
av gamla
k med
299

a = s. raga, att stäta upp vasstak,
i stället för att skära med kniv

M. 10890:138.

På vänster hand en stark handske och en
indol om handleden, Knäputar av läder
toppade med svinhår. 12.5 bred läng-
calmströska, även med slaga (Plejl)
Man tager upp så mycket halm som man
kan hålla i båda händerna, drar den
genom en reppa. (som liknar en upps
redvänd grep). stöter den jämn i roten
och binder den Kärrear. b. skördas
i hösten vid lågt vattenstånd, även på is.
A. (Kj. o. dugligt. b. när man bundet upp
i takåsen, och rygget. Kärrear man av all
ishalm och sedan skär med Knivs
Man skär efter lina, jämnarmad klippträ
ja. för en 25. år sedan, 14. a. man breder
+ löshalm jämnt o. tjockt, lägger sedan
eggträs på. (avstånd 24 tum)
man tager halm, gör små dackar av den
h. sticker dem under det gamla taket
under o. skär som på nytt.

M. 10890:137a

Knäputar, att stöta upp vass
takskärm med i stället för att skära

Kniv att skära takskärm

Kniv att skära tak

Att användas vid lagning
av gamla tak

Knäputar, att jämma
takskärm med

Kniv från vänster

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?
12. Hur beredes
 - a. långhalmen?
 - b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?
13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?
b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?
c. Hur behandlas takskägget?
d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?
14. a. Hur ryggas taket?
b. Hur lagas ett söndrigt tak?
15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

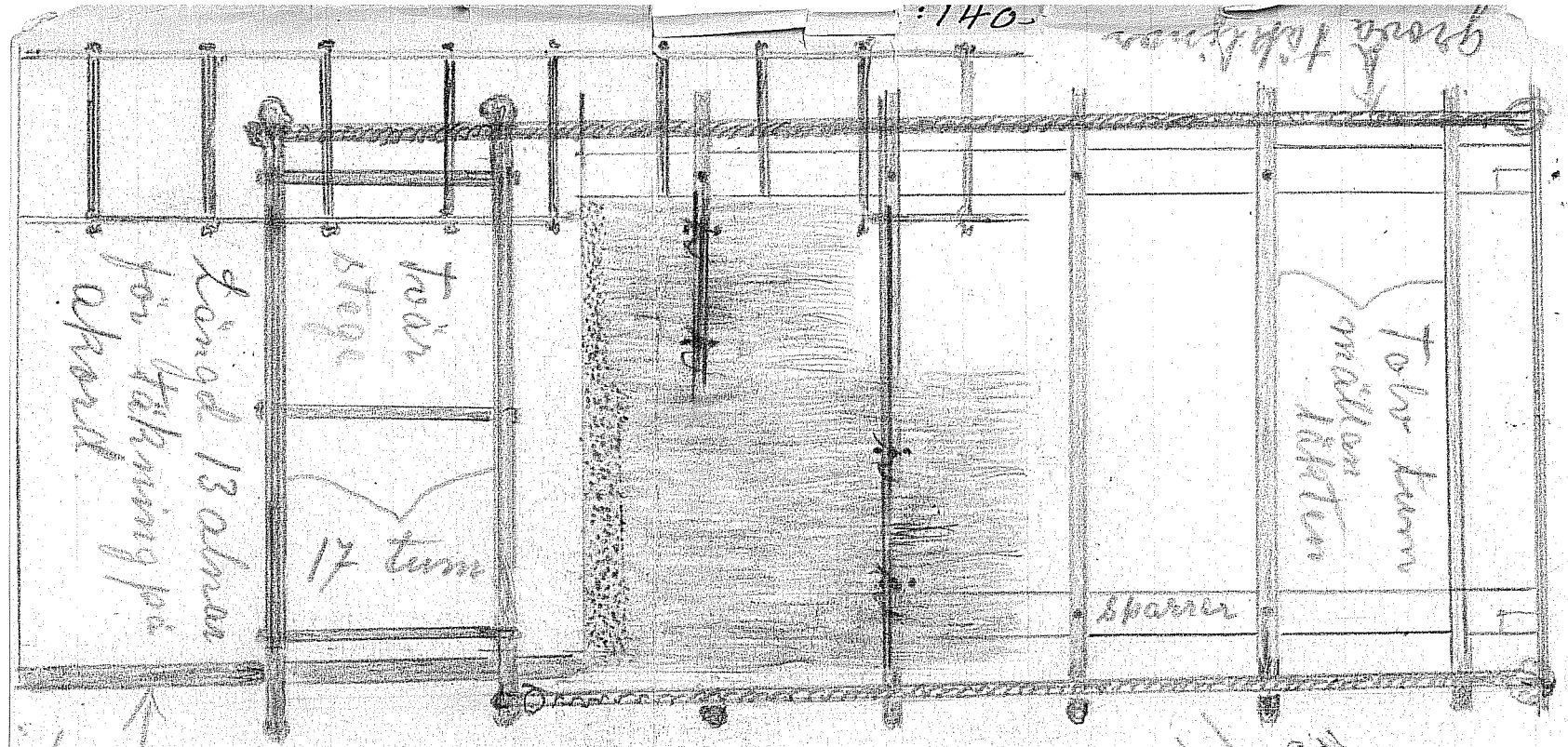
11. M. 10890:138.

På vänster hand en stark hanske och en bindel om handleden, Knäputor av läder stoppade med svinhår. 12. a. bred lång-halmströska, även med slaga (Plejl) Man tager upp så mycket halm som man kan hålla i båda händerna, drar den genom en reppa. (som liknar en upps nedvänd grep). Stöter den jämt i roten och binder den kårrears. b. skördas om hösten vid lågt vattinstånd, även på is 13. a. nej, oöfverligt. b. när man bundet upp till takåsen, och rygget. rävsar man av all löshalm och sedan skär med Kniv c. Man skär efter lina, jämnar med klippträ d. ja, för en 25. år sedan, 14. a. man breder ut löshalm jämt o. tjockt, lägger sedan ryggträns på. (avstånd 24 tum) b. man tager halm, gör små dackar av den och sticker dem under det gamla taket binder o. skär som på nytt.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?
18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?
20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

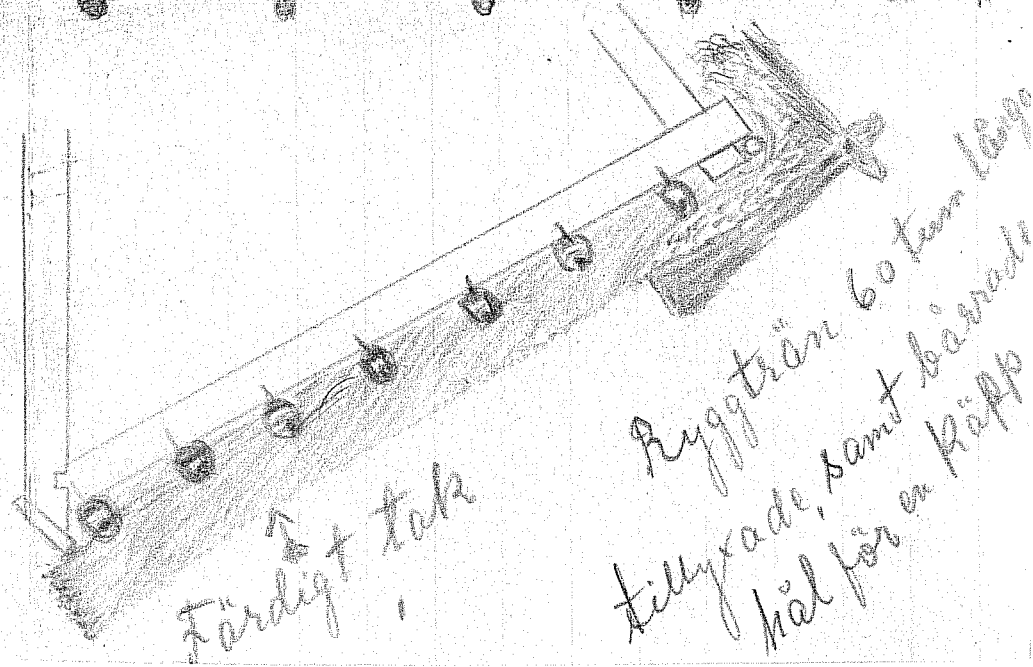
OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

15. 2. Täckaren och en medhjälpare
(handlangare) som bär upp halm.
Käppar, vidjor. Täckaren har i vanligt
fall ackord, samt fri handlangare.
Under tiden täckaren skär, river
handlangaren ner av det gamla taket
till en ny uppgång.
16. Ja, för omkring 40 år sedan, i Övarpsby
men nu spikas en så kallad solrebe
på vindskadan och fäster Käppen under den
17. På läkt. 18. Ja, omkring 30% för
40 år sedan. 19. Ja, började 1908.
sista taket som jag lagt 1942.
20. I A. Strö socken, vid Strö-lård,
Skottlandshus, Lillö. Trunggård
och lite här o där i Strö o Färlövs socknar
jordbruksarb. Varit traktorkörare vid
Strö Gård. från 1920 till nu.

Stall för trärstegen

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet

Färdigt tak

Byggtörn 60 tum lång
tillrygade, samt bärade
hål för en kapp